

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/51/2017
Identifikačné číslo spisu: 3016200692
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3016200692.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeníka a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľky: H. W., nar. XX.XX.XXXX, J. B. B. XXX, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.03.2016, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 18Sd/29/2016-52 zo dňa 20.02.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 18Sd/29/2016-52 zo dňa 20.02.2017 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 18Sd/29/2016-52 zo dňa 20.02.2017 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.03.2016 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok zo dňa 24.02.2016 s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Prievidza zo dňa 24.02.2016 nie je invalidná, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku krajský súd citoval § 70 ods. 1, § 71 ods. 1, 3 až 8 zákona č. 461/2003 Z. z.. Ďalej poukázal na to, že navrhovateľka na súdnom pojednávaní dňa 20.02.2017 uviedla, že trvá na ustanovení súdneho znalca za účelom objektívneho posúdenia jej zdravotného stavu, nakoľko nie je objektívne spôsobilá pracovať. Po oboznámení sa so súdnym a administratívnym spisom považoval krajský súd skutkový stav ustálený odporkyňou za riadne zistený. Odporkyňa pri opakovanom posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľky zohľadnila všetky ňou predložené relevantné lekárske podklady, resp. o ktorých mala vedomosť a vyvodila z nich spoľahlivé a správne skutkové zistenia, ktoré sa neodklonili a zodpovedali záverom plynúcim zo správ jednotlivých ošetrojúcich lekárov

navrhovateľky. Takto bolo ustálené, že najzávažnejším zdravotným postihnutím, ktoré v rozhodujúcej miere negatívne ovplyvňuje jej zdravotný stav, je Osteoartróza s postihnutím malých aj veľkých kĺbov podľa kapitoly XV, oddiel A, položka 1, písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z., ktorému zodpovedá miera poklesu v rozmedzí 25 % až 35 %. Za ostatné zdravotné postihnutia zvýšila percentuálnu mieru o 5 %, celkovo na 30 %. Krajský súd s poukazom na závery posudkových lekárov nepovažoval návrh na ustanovenie znalca za dôvodný, preto ho odmietol. Vzhľadom na to, že celková miera poklesu u navrhovateľky nepresiahla hranicu 40 %, čo je jednou zo základných podmienok na priznanie invalidity, odporkyňa dospela k správne mu záveru, že navrhovateľka nie je invalidná. Vzhľadom na uvedené považoval krajský súd napadnuté rozhodnutie odporkyne za zákonné. Príslušné posudkové komisie dostatočne posúdili zdravotný stav navrhovateľky, posudky sú komplexné, po medicínskej stránke riadne a logicky zdôvodnené. Posudkoví lekári zohľadnili všetky navrhovateľkou udávané zdravotné ťažkosti a odborné lekárske správy. Posudkové závery sú bez nejasností a vnútorných rozporov, preto nebol daný dôvod na ďalšie dokazovanie.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie žiadajúc odvolací súd o objektívne a spravodlivé prehodnotenie jej odvolania proti rozsudku krajského súdu a schválenie čiastočnej invalidity. V prvom rade poukázala na napadnuté rozhodnutie odporkyne, ktoré považovala za neobjektívne a na lekársku správu sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Prievidza zo dňa 24.02.2016, ktorú označila za subjektívnu a tendenčnú. Za zistené diagnózy bola navrhovateľke určená 25 % miera poklesu. V rámci odvolacieho konania bola predvolaná posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Nitre, ktorý dospel dňa 13.09.2016 k rovnakému záveru ako posudkový lekár pobočky. Posudkovému lekárovi ústredia navrhovateľka predložila prostredníctvom krajského súdu ďalšie lekárske správy - reumatológa (hlavná posudzovaná diagnóza generalizovaná osteoartróza + nová diagnóza osteoporóza chrbtice a zákaz námahy), neurológa, traumatológa, ortopéda, ORL (motanie a závraty - potvrdený trvalý stav), stomatológa, imunológa, z ktorých vyplýva, že jej zdravotný stav je natoľko zhoršený, že aj popri súčasnej liečbe nie je schopná pravidelne pracovať osem hodín. Napriek tomu krajský súd rozsudkom potvrdil napadnuté rozhodnutie odporkyne, s čím navrhovateľka nesúhlasila. Jej zdravotný stav nie je stabilizovaný, o čom svedčia aj uvedené lekárske správy. Posudkoví lekári sú zamestnanci odporkyne a navrhovateľka má preto výhrady voči ich posudkom. Vo vyjadrení lekára MUDr. Z. v lekárskom posudku zo dňa 22.11.2016 je uvedené, že „neurológ popisuje prakticky negatívny nález.“ Toto tvrdenie označila navrhovateľka za nepravdivé, nakoľko na návrh tohto neurológa jej bola Všeobecnou zdravotnou poisťovňou obratom schválená kúpeľná liečba na chrbticu (január, február 2017). V tomto vyšetrení sú uvedené spolu tri diagnózy. Na záver namietala, že na pojednávaní na krajskom súde žiadala, aby bol jej zdravotný stav posúdený znalcom z odboru pracovného práva, pričom krajský súd jej návrh neakceptoval.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedla navrhovateľka v odvolaní, nepovažovala za opodstatnené. Na posúdenie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť sa vyžadujú odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie zverené posudkovým lekárom, a to tak na účely správneho ako aj súdneho konania. Navrhovateľka v odvolacom konaní neuviedla žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní. Pochybnosti navrhovateľky o nesprávnom posúdení jej zdravotného stavu sú nedôvodné a vyvolané jej subjektívnym presvedčením, čo nezakladá dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v správnom konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Navrhovateľka v konaní nepreukázala, že by jej zdravotný stav bol zhoršený v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, preto jej nárok na invalidný dôchodok nevznikol.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť Správny súdny poriadok.

Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Podmienkou vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je invalidita poistenca. Za invalidného poistenca sa v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. považuje poistenec, ktorý má pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4, určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmienujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3, 5, 6 a 8 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Z uvedeného vyplýva, že pre uznanie invalidity sa vyžaduje nielen dlhodobosť nepriaznivého zdravotného stavu, ale súčasne musí ísť o taký nepriaznivý zdravotný stav, ktorý dlhodobu podľa poznatkov lekárskej vedy spôsobuje trvalý pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v miere nad 40 %.

Z lekárskeho nálezov založených v posudkovej dokumentácii nevyplýva, že by zdravotné postihnutie navrhovateľky zodpovedalo vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Vzhľadom na to, že posudzovanie miery funkčnej poruchy je odbornou medicínskou otázkou, aj rozhodnutie súdu závisí predovšetkým na odbornom lekárskom posúdení. Súd si preto nemôže urobiť o tejto odbornej otázke vlastný úsudok. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporiadava so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, býva spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Podľa názoru odvolacieho súdu posudky posudkových lekárov sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Prievidza zo dňa 24.02.2016 a ústredia zo dňa 13.09.2016 a 22.11.2016 tieto podmienky spĺňajú.

Pokiaľ navrhovateľka namietala, že odporkyňa nedostatočne zvýšila jej celkovú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, túto námietku aj odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Posudkoví lekári sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Prievidza a ústredia v posudkoch zohľadnili všetky zdravotné postihnutia navrhovateľky a ňou predkladané odborné lekárske nálezy, ktoré v posudkoch riadne vyhodnotili. Posudkoví lekári zhodne dospeli k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľky je podľa doložených lekárskeho nálezov „Osteoartróza s postihnutím malých aj veľkých kĺbov“. Takémuto postihnutiu zodpovedá rozpätie 25 % až 35 % miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly XV, oddiel A, položka 1, písmeno b/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z., pričom navrhovateľke bola určená 25 % miera poklesu tejto schopnosti. Určenie dolnej hranice rozpätia miery poklesu posudkový lekár ústredia vzhľadom na klinické prejavy odôvodnil v lekárskom posudku zo dňa 13.09.2016 konštatovaním, že navrhovateľka „... trpí na osteoartrózu drobných a veľkých kĺbov v počiatočnom štádiu, bez výraznej poruchy funkcie kĺbov.“ Za iné

zdravotné postihnutia zvýšil percentuálnu mieru o 5 %.

Navrhovateľka v žiadnom podaní neuviedla konkrétne dôvody, ktoré by spochybňovali závery posudkov a nepreukázala, že trpí takým ochorením, ktoré by znižovalo jej schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť vo väčšej miere, ako bolo stanovené posudkovými lekármi sociálneho poistenia. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že pre posúdenie invalidity je rozhodujúci zdravotný stav v čase jeho posudzovania posudkovým lekárom. Nie je podstatné, aký je subjektívny pocit navrhovateľky ani či narušenie zdravotného stavu môže v budúcnosti viesť k ďalšiemu zhoršovaniu. Na tom základe dospel odvolací súd k záveru, že zdravotný stav navrhovateľky zatiaľ nepodmieňuje viac ako 30 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Z tvrdenia navrhovateľky nevyplýva, v čom konkrétnom videla pochybenie posudkových lekárov, keď mali za to, že jej miera poklesu výkonu zárobkovej činnosti mala byť hodnotená vyššou mierou poklesu. Z administratívneho spisu nevyplýva, že by v priebehu správneho konania namietala neodobnosť alebo zaujatosť konajúcich lekárov. Ak mala navrhovateľka pochybnosti o správnosti posúdenia jej zdravotného stavu, mohla v správnom konaní vzniesť námietku zaujatosti a bol by jej určený iný posudkový lekár.

V súvislosti s námietkou navrhovateľky o potrebe nariadenia znaleckého dokazovania odvolací súd poukazuje na rozsudok sp. zn. 9So/37/2013 zo dňa 28.04.2014, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že „posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti ... námietku, že krajský súd mal nariadiť ďalšie dokazovanie posúdením jeho zdravotného stavu znalcom preto odvolací súd nepovažoval za podložené. Súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu môže (i keď nemusí) nariadiť doplnenie dokazovania v prípade predloženia lekárskeho nálezov uvádzajúcich nové skutočnosti, resp. ak nálezy sú v rozpore so závermi posudkových lekárov. Z odborných lekárskeho nálezov obsiahnutých v spisovom materiáli, vrátane posudkového spisu odporkyne, však nevyplývajú iné závery ako tie, ku ktorým dospeli posudkoví lekári.“

Ani v posudzovanom prípade navrhovateľka v odvolacom konaní nepreukázala také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali doplnenie dokazovania za účelom posúdenia týchto skutočností či odstránenia rozporov.

Tak ako krajský súd, aj odvolací súd mal za preukázané, že zdravotný stav navrhovateľky zatiaľ nepodmieňuje invaliditu podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a že jej nevznikol nárok na invalidný dôchodok. Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že navrhovateľka má v prípade zhoršenia zdravotného stavu možnosť kedykoľvek znovu požiadať o priznanie invalidného dôchodku prostredníctvom príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 OSP ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka nebola v tomto konaní úspešná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.